

Capreolus

TIJDSCHRIFT VOOR REEWILDBEHEER

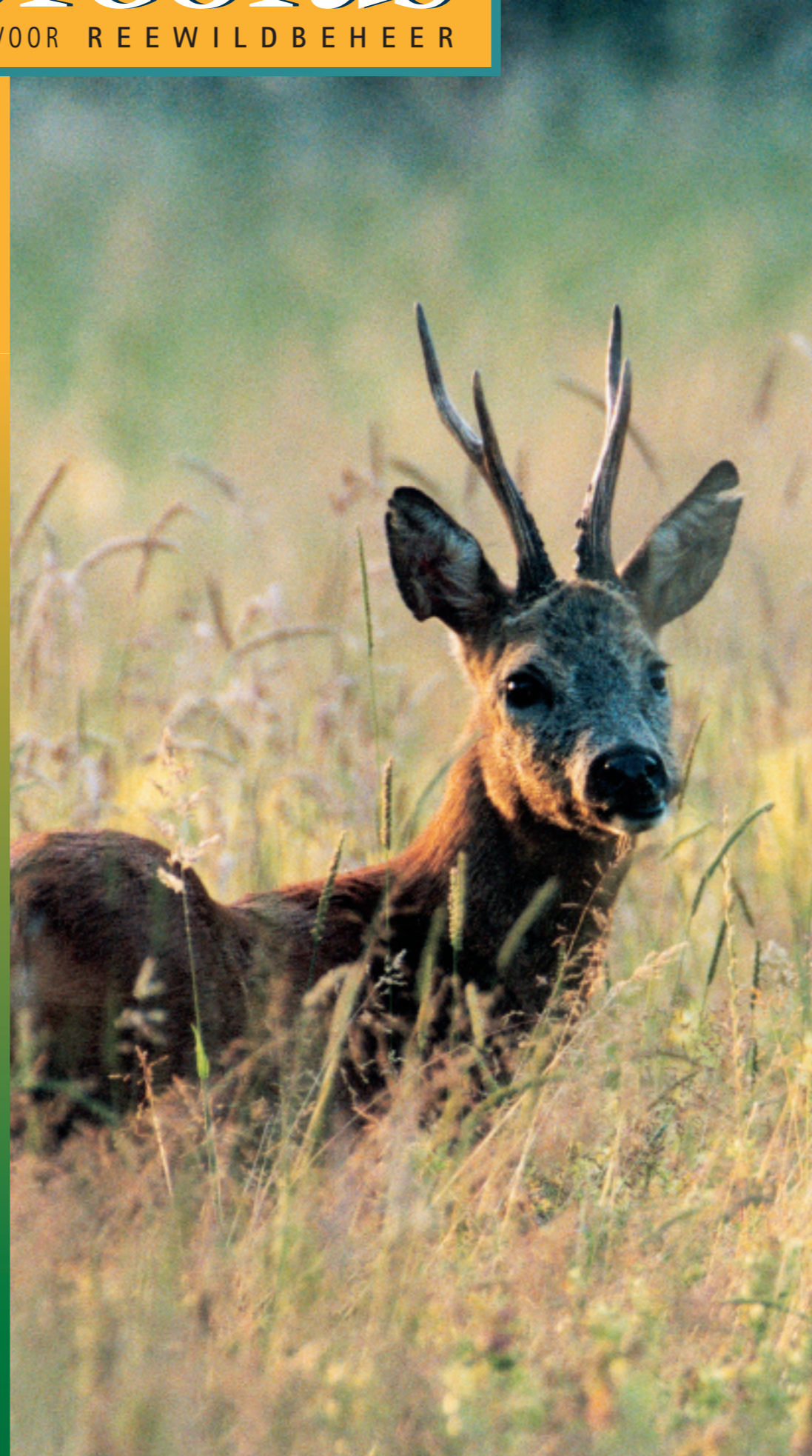
15^e jaargang, nr. 50
zomer 2006

Het ree, 't kind van
de rekening

Interview
Ronald Brouwer

Met een mond vol
tanden

Ultralichte geweren

Inhoud

Het ree, 't kind van de rekening?	3
Interview Ronald Brouwer	4
Paul Schneider neemt afscheid	8
Camouflage, zinvol of modehype	9
Met een mond vol tanden	12
Kan het reeënbeheer zonder afschotplan	14
Jan Mekers Wisseltrofee 2006	18
Je moet wel van een groen hoedje houden	19
Als reeën zichzelf zouden kunnen beheren...	20
Ultralichte geweren	23

Colofon

opgericht op 21 april 1951.

Capreolus, Tijdschrift voor Reewildbeheer
van de Vereniging Het Reewild
ISSN: 0929-1091
Verschijnt: 4 x per jaar

Redactie:

D.J. Buijendorp - Eindredacteur
G.J. Spek - Redactielid
C.F. Schoon - Redactielid
H.M. Dorenbosch - Redactielid

Redactie ondersteuning:

Mw. J.A.M. Hendriks-Huber - Fotomateriaal
J.M. Smit - Correspondent buitenlandse tijdschriften

Bestuur:

R.M. Brouwer	voorzitter (2006)
J. van de Waardt	secretaris (2000)
R.A.N. van Heek	penningmeester (2000)
P.A.M. de Beyer	lid DB (2006)
H.M. Dorenbosch	lid DB (2003)
H. Hoek	lid DB (2004)
C. van Geel	lid (2004)
H.H. Vlietstra	lid (2003)
H.J.H. Vieberink	lid (2005)
A. ten Oever	lid (2000)
H. Robaard	lid (2002)
W.A.P. Remijnse	lid (2000)
Dr. A.P.M. Rutten	lid (1993)
J.M. Seroo	lid (1985)
G.A. Schiller	lid (2002)

Adviseurs:

Mr P. van Schooten - Juridische zaken
Prof. Dr. J.L. van Haften - Bioloog
G.J. Spek - Technisch adviseur

Secretariaat:

J. van de Waardt,
Kamillelaan 11,
3925 RG Scherpenzeel.
tel: 033-4691797
fax: 033-4691797
E-mail: info@reewild.nl
www.reewild.nl

Ledenadministratie:

R.A.N. van Heek
Cuneraweg 424
3911 RW Rhenen
tel: 0318-553958
E-mail: heek@planet.nl

Webshop: www.reewild.nl

Slijpplaatjes:

G.J.M. Koenderink, Lhee 96,
7991 PK Dwingelloo. tel: 0521-597356

Coördinator keurmeesters:

J. Schoonderbeek, Meidoornstraat 16,
7497 MG Bentelo. tel: 0547-292228

Vormgeving:

Lenoirschuring, Amstelveen.

Druk:

Lenoirschuring, Amstelveen.

Lithografie:

Lenoirschuring, Amstelveen.

Contributie: € 30 per jaar.

Bankrelatie:

ABN - AMRO Bank rek.nummer 49.70.37.440
t.n.v. Vereniging "Het Reewild" te Rhenen.

'Capreolus' is het onafhankelijke orgaan van de Vereniging Het Reewild. De weergegeven meningen komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van het bestuur. De redactie behoudt zich het recht voor, elke reactie te korten of te redigeren.

Copy voor 'Capreolus' voor: nr. 51: 4 augustus 2006

zenden aan redactie van Capreolus:
Rijksstraatweg 46, 3631 AD Nieuwersluis
djb.groen-grijs@planet.nl

Foto voorpagina: Sip de Vries

Overname van artikelen is toegestaan
mits de bron wordt vermeld.

Het ree, 't kind van de rekening?

De laatste tijd vraag ik mij dat af. Vaker dan vroeger. Misschien komt dat wel omdat ik in de afgelopen periode de presentatie van de nieuwe visie grofwild voor de Veluwe heb bijgewoond, reetellingen in afgesloten natuurgebieden heb meegemaakt en de analyse van het onderzoek van Dr. Manfred Pegel heb bestudeerd. Laat staan nog de vele mediaberichten over genoemde onderwerpen en over de Oostvaardersplassen die tot mij gekomen zijn.

Tijdens de jaarlijkse grofwildbeheerdag van de Veluwe in het Aardhuis presenteerde de topambtenaar van de provincie Gelderland, de heer Bram Vreugdenhil, het nieuwe geluid voor de Veluwe: ruimte voor landschap en biodiversiteit. "We weten dat er veel barrières zijn, zoals wegen en rasters. De Veluwe moet uitgroeien tot een sterk kerngebied in de Nederlandse en Europese Ecologische hoofdstructuur. Daarmee willen we zeggen dat het een aaneengesloten natuur- en boslandschap moet worden met kwaliteit, weinig barrières, passeerbare wegen en robuuste verbindingen naar de omgeving". Het klinkt fantastisch. Zo op het eerste gezicht is het alleen maar toe te juichen. 7 nieuwe ecoducten worden er gebouwd. Het hert kan naar de IJssel en als het even kan via de Sallandse Heuvelrug nog verder naar Duitsland. Ook de verbinding naar de Rijn wordt gerealiseerd. Niet alleen herten zullen over de viaducten wandelen, ook varkens en damherten. Maar waar komen de herten dan en waar willen de plannenmakers dat de herten zich vestigen (of dat daadwerkelijk gebeurt, zullen we moeten afwachten). In gebieden waar nu alleen het ree het alleenrecht heeft en het overigens uitstekend doet. De plannen houden dus ook in dat het ree voedsel- en sociale concurrenten krijgt. Of het ree daar blij mee moet zijn valt te bezien. De ervaring leert (Oostvaardersplassen) dat het ree het kind van de rekening is. Op termijn wordt het ree verdrongen, net zo lang totdat het voorkomen van het ree bijna een rareteit is. Wat is nu het hoogste goed? Een grotere biodiversiteit of een gemanipuleerde toename van het hertenbestand? Ik weet het niet, maar er nog een keertje over nadenken strekt tot aanbeveling.

In grote natuurgebieden zien we de algemene tendens om grote grazers in te zetten ten behoeve van vegetatiebeheer. Een 'natuurlijke' manier van beheren noemen we dat. Prima, kunnen we allemaal mee leven. Waarom zou je het ook als mens doen als de dieren het ook kunnen. Maar het is een beslissing, een maatregel die de mens neemt. Dat zo'n maatregel effecten heeft op bijvoorbeeld de stand van de reeën is voorspelbaar en daar is weer niets natuurlijks aan. Het gebeurt omdat de mens het proces heeft ingezet. De aantallen grote grazers (paarden, hekrunders, damherten, edelherten, Schotse Hooglanders en schapen) rijzen de pan uit. En wat blijkt, de tellingen wijzen dat uit, de reebestanden lopen terug. Elk jaar zijn het er minder. Actief beheer gebeurt niet meer. Dieren door afschot uit de populatie nemen is zogenaamd maatschappelijk onacceptabel. De dieren die op het gebied leven moeten zichzelf maar beheren door een "natuurlijke" mortaliteit. Nou ja, als je een reekalverensterfte van 85% natuurlijk vindt, zoals dat bijvoorbeeld in het Amsterdamse duingebied aan de orde is. D'r staat een hek om dat gebied. Wegtrekken kan niet meer, de weg naar sociale rust, ruimte en betere voedselplaatsen is afgesloten. Verplicht samenleven met de grote grazers is wat hen rest. En dat kunnen reeën niet zo goed, ze gaan er langzaam aan onderdoor. Wie is dus weer het kind van de rekening? Goed geraden, het ree!

In de Oostvaardersplassen is het niet anders. Ook daar staat een hek omheen. Neergezet om de grote grazers, hekrunders, Konikpaarden en edelherten niet op de aantrekkelijke landbouwgronden te laten komen. Een

natuurlijk ecosysteem is het doel. Geen actief beheer, dat doen de beesten zelf wel. Maar wat is natuurlijk, wie heeft de situatie verzonden? De dieren zeker niet. Voordat die hekken er omheen werden geplaatst, nog voordat al die grote grazers zijn uitgezet, was dat gebied zowat het ree rijkste gedeelte van de Flevopolder. Geschatte aantal, ca. 600. Rijd je nu, als het mag en onder begeleiding, door het terrein en je komt een ree tegen dan reageert men daarop: "heel bijzonder, die zie je zelden meer". Dus wie is weer het kind van de rekening? Goed geantwoord, het ree.

Ik zou het zo aardig vinden, ook heel terecht, wanneer de natuurbeleiders eens uitgingen van de situatie zoals die is. Niet vanuit een situatie die door ecologen en biologen als hoogste goed gewenst wordt. Laten we eindelijk met z'n allen eens zorgdragen voor het welzijn van dieren, klip en klaar staat in de wet dat we die verplichting hebben. Alles hebben wij in ons landschap bepaald, en nog steeds bepalen wij hoe het eruitziet en moet zien. Wij zeggen dat er gerecreëerd dient te worden, wij stoppen koeien, wisenten, herten en half wilde paarden in een terrein om iets te doen wat wij hebben bedacht. Die dieren bedenken het echt zelf niet. Niets is nog natuurlijk. Laat het ree dan ook lekker leven in de gebieden waar het zijn domicilie heeft gekozen. Zijn daar geen herten, stop er dan ook geen herten bij. En doe je dat toch omdat er een ecologische doelstelling moet worden gehaald, zorg er dan voor dat wat er zat er na jaren nog zit. Misschien moet je gewoon beheren. In ieder geval je zorgplicht invullen en je verantwoordelijkheid nemen. Voor de dieren en de omgeving.

Donald Buijendorp

Wat wil je als vereniging, wat is je toegevoegde waarde en wat wordt van je gevraagd?

Door de redactie

Op de afgelopen Algemene ledenvergadering te Vorden maakte de vers gekozen voorzitter, Ronald Brouwer (53) een stevige indruk door de moeilijke quiz, leeftijdsbepaling reebokken, te winnen. 21 van de 27 vragen wist hij goed te beantwoorden. Een gedegen kennis van het reewild moet hij dus wel hebben. Natuurlijk is de kunde van leeftijdsbepaling door observatie geen voorwaarde om een goed bestuurder van de vereniging te zijn. Nee, die ligt op een ander niveau. Op bestuurlijke kwaliteiten, daadkracht, gedrevenheid en visie. Juist daarom en daarop heeft het landelijke bestuur Ronald Brouwer voorgedragen.

Een landelijke vergadering is een plichtpleging, ook een dag dat leden uit de verschillende regio's elkaar weer eens ontmoeten en praten over dat wat hen bindt: de zorg en het beheer voor gezonde reeënpopulaties in Nederland. Niemand zit tijdens de vergadering te wachten op een lange en indringende inauguratiespeech. Korte en heldere uitspraken, daar houdt Ronald Brouwer van. Die heeft hij ook gedaan. Hij noemde in zijn uitspraken de speerpunten van zijn beleid voor de komende jaren. Wat zijn die speerpunten en wat is gedachte daarachter? Capreolus zocht hem op en sprak met hem.

Communicatie Dagelijks Bestuur en de regio

Op initiatief van regiobesturen en eveneens op initiatief van individuele leden worden prachtige dingen ontwikkeld en uitgevoerd, zoals: een volledig uitgeruste PR-trailer in Brabant, een informatieve reewildbeheertoonstelling in de Achterhoek, programma's ter voorkoming van valwild, lesprogramma's op de basisscholen, voordrachten, cursussen en vaardigheidstrainingen. Fantastisch. Maar het zou zo fijn zijn wanneer het DB daarvan ook op de hoogte is. Daar schort nog wat aan, het kan en moet dus beter. Communicatie is het toverwoord. Krachten moet je bundelen. Een goed initiatief uit Noord Groningen zou net zo goed kunnen worden toegepast in de provincie Utrecht. Een gestructureerde opzet voor een reewild-

beheertoonstelling werkt wellicht net zo goed in de Achterhoek als in Zeeuws-Vlaanderen of Noord-Holland. Het DB is bij uitstek het orgaan dat de krachten kan bundelen. Wat regionaal is opgezet kan landelijk worden uitgevoerd. Adequate steun, ook in financiële zin, kan dan gegeven worden. In alles wil het DB de regio's steunen.

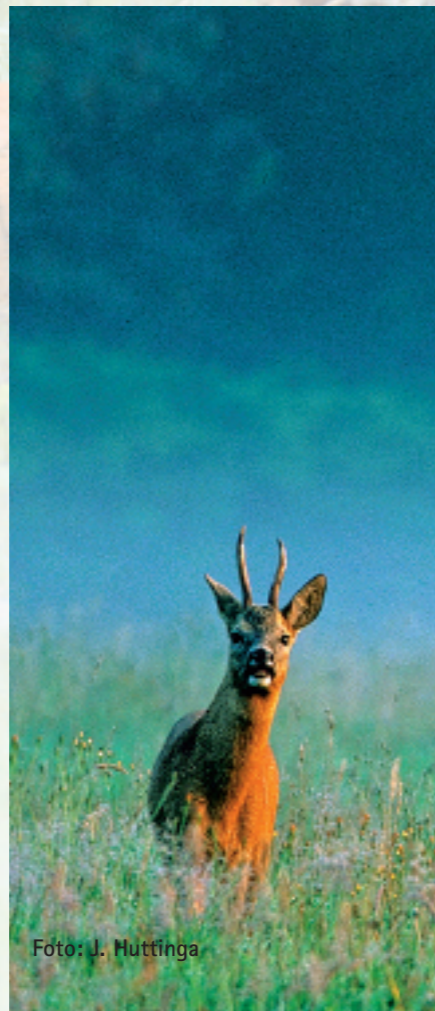

Foto: J. Nuttinga

**Een ambitieus plan?
Ja, ik weet het.
Maar eerlijk,
ik heb al eerder met
het bijtje gehakt.**

We moeten dan natuurlijk wel weten wat er gebeurt. Elk DB-lid heeft een regio geadopteerd en is daarmee de liaison tussen DB en regio. Ikzelf zal mijn gezicht zo vaak als nodig in de regio laten zien. Ik wil weten wat er gebeurt en ik wil weten waar ik steun kan bieden. De doelstelling van de vereniging is in het zuiden precies hetzelfde als in het noorden. Het DB stuurt, coördineert en steunt. En dat is een verrijking. Alleen op landelijk niveau een vereniging leiden vind ik een te beperkte invulling van mijn taak. Ik wil meer.

Laten zien wat we kunnen, en laten zien wie we zijn

Overal is kennis, overal is daadkracht, overal zitten mensen die iets willen doen voor de vereniging. Slapende krachten. Hoe ontwaken zij? Hoe maken we gebruik van de kennis en de daadkracht? Hoe honoreren we dat en hoe steunen we dat? Prangende vragen. Het antwoord ligt in een grotere participatie van de leden. Het DB kan het niet alleen. Wachten op het verlossende woord van een DB is een veel te passieve houding. Alleen een bestuur is dus niet genoeg. Te veel en te vaak leunen we op de inzet van een enkeling. Gewoon omdat het gemakkelijk is, gewoon omdat we geen actie nemen op de slapende kennis en daadkracht van de leden. Zoek expertise, geef verantwoordelijkheid, stel commissies in, laat leden dingen doen waar zij goed in zijn en geef vertrouwen. Maak

individuele inzet tot regionale en landelijke inzet. De kracht van de vereniging is de inzet van de leden, de kennis en de manier van uitdragen. Alle leden, alle regiobesturen, Landelijk Bestuur en Dagelijks Bestuur geven hun bijdrage in de positionering van de vereniging. We moeten laten zien wat we kunnen, we moeten laten zien wie we zijn.

Vereniging Het Reewild: kennisinstituut, een toegevoegde waarde

Is een ree in Groningen anders dan een ree op de Veluwe? Hoeveel reeën zijn er en waar zitten ze dan en hoeveel mogen we er hebben? Welke ziekten kunnen ze krijgen? Wat is de economische draagkracht? Ik heb een ree doodgereden, wat moet ik nu doen? Vragen die ons gesteld worden door leden, door individuele belangstellenden, WBE's, FBE's, provincie en landelijke overheden. Vragen waarop we zeker antwoord hebben, alleen niet paraat. Telkens moeten wij te rade gaan bij onze huisspecialisten, zoals Gerrit Jan Spek en prof. Van Haften. Het ree is het meest voorkomende in het wild levende hoefdier. Het meest zichtbare dier op de meest verschillende plekken. Wij zijn een vereniging die het welzijn van die dieren voor ogen heeft, logisch dat mensen en organisaties met vragen bij ons terechtkomen. Als iemand wat over reeën kan zeggen, een mening moet hebben over het beheer, dan zijn wij het wel. Omdat we dat zelf vinden en omdat onze markt (alles en iedereen buiten de vereniging) dat vraagt. Aan die vraag wil ik voldoen en snel ook. De kennis is binnen de vereniging aanwezig. Het gaat er dus om de kennis paraat te maken voor iedereen die daar behoefte aan heeft. De vereniging is nog niet van het formaat om een eigen wetenschappelijk- en kennisbureau met administratieve ondersteuning te hebben. Via Internet middels het updaten en uitbreiden van de eigen site kunnen we wel een wetenschappelijk kenniscentrum opzetten, alleen is het dan een virtueel kenniscentrum. Open, interactief en toegankelijk voor iedereen. Binnen twee jaar, dan moet het staan. Het werken aan zo'n 'nieuwe' site biedt ook nieuwe mogelijkheden voor de regio's. In het management system (de achterkant, motor, van de site wil ik de mogelijkheid scheppen voor een eigen site voor elke regio, voor nieuwsbrieven en activiteitenkalenders). Iedereen, elke organisatie,

Foto: Eline Verwoerd

een kind die een spreekbeurt moet houden, moet zijn informatie van onze site kunnen halen, vragen kunnen stellen en antwoorden kunnen krijgen. Een ambitieus plan? Ja, ik weet het. Maar eerlijk, ik heb al eerder met het bijltje gehakt, ik weet hoe het werkt en hoe snel het kan gaan. We hebben de middelen, dus wat houdt ons tegen? Niets toch! Toegevoegde waarde is het. Het doel is dat iedereen die iets met reeën te maken heeft, ze moet beheren of er iets over wil weten, contact zoekt met de vereniging.

Het landelijke beheermodel

Mijn voorganger is ermee begonnen. Hij zei, "we hebben nu diverse beheermodellen en draagkrachtberekeningsmodellen, maar wat doen we er nu mee. Is uit alle voorhanden modellen nu niet één, voor heel Nederland eenduidig en toepasbaar beheermodel te concipiëren?" Het model van de Vereniging Het Reewild. Ik omarm zijn visie, de vereniging moet met zo'n model komen. Eenduidig, gemakkelijk uitvoerbaar en met een maatschappelijk draagvlak. Hij komt er ook.

Een commissie heeft er zijn tanden ingezet en is al met een rapportage gekomen. De regio's hebben hun kritiek mogen leveren. Die wordt verwerkt en het DB heeft opdracht gegeven aan de redactie van Capreolus het onderzoek en de rapportage van de commissie tot een werkbaar en toegankelijk rapport te smeden. Uitkomsten van onderzoek vereisen hier en daar aanvullend wetenschappelijke onderbouwing. Die laten we dan ook uitvoeren. De mensen daarvoor hebben we in huis. Met het uitbrengen van een landelijk reeënbeheermodel komen we op het terrein van de maatschappelijke acceptatie. Wat wij voorstellen moet breed gedragen worden. Een FBE, de provincie, het Faunafonds, de KNJV, grote terreineigenaren, allen hebben ermee te maken. Als wij willen dat zij ons gedachtegoed, ons model, adapteren moeten zij van mening zijn dat het verenigingsmodel net zo goed hun model zou kunnen zijn. Samenwerking, informatie en communicatie. Openheid en transparantie, daar sta ik voor. Begrijp mij goed, met mijn belijdenis voor een eenduidig beheermodel, zeg ik niet dat wat nu gebeurt niet goed is. Alleen het is zo verschillend. Groningen doet het anders dan Zuid-Limburg en ook anders dan Utrecht. Voor de buitenwereld, de burger en haar vertegenwoordigers in de politiek is dat ondui-

delijk. Onduidelijkheid geeft vragen en verschillende antwoorden geeft tweespalt. Dat wil ik niet, want daar bewijzen we de reeënpopulaties in Nederland geen dienst mee.

Geen model zonder data. Dat weet u en dat weet ik. Ik maak mij sterk om die data, qua input en output, voor een ieder die het nodig heeft toegankelijk te maken met een eigentijds medium. Mijn ideeën en gedachten over de uitbreiding van de website, het neerzetten van een kennisinstituut, geven aan in welke richting ik denk. Het is haalbaar en niet bedreigend. Het is wat de vereniging nodig heeft en daar maak ik mij de komende zes jaren sterk voor.

Foto J. Hendriks

13 jaar EU-regionale reewildbespreking

Op dinsdag 2 mei 2006 was het alweer voor de 13^e keer dat in de uiterste zuidhoek van Zuid-Limburg in het dorpje Vijlen de EU-regionale Reewildbespreking georganiseerd werd.

De organisatie van deze Eu-regionale Reewildbespreking vindt haar oorsprong in het feit dat in deze grensregio veel jachtvelden grenzen aan Duitsland en België. Een tweetal problemen bij het reewildbeheer in deze regio zijn (waren) de ontbrekende, maar noodzakelijke, contacten tussen de jachtveldhouders uit Duitsland en België en de verschillende wet- en regelgevingen, bijvoorbeeld de verschillende openings- en sluitingstijden van het reewildbeheer. Dit terwijl wij in deze regio hetzelfde reewild beheren, immers de leefgebieden strekken zich uit over de landsgrenzen heen. Het Reewild daarentegen kent buiten zijn territoriumgrenzen weinig grenzen en al helemaal geen landsgrenzen.

Om hier enige verandering in te brengen en op termijn de contacten met onze buurlanden uit te bouwen, werd in 1994 voor het eerst de EU-regionale Reewildbespreking georganiseerd. Deelnemende partijen zijn een aantal Nederlandse Wildbeheereenheden, Duitse Hegeringen en Belgische jachtvelden binnen deze grensregio. Met betrekking tot het pro-

bleem van ontbrekende contacten zijn wij op de goede weg. Echter de verschillende wetgevingen zullen voorlopig nog een probleem blijven.

Deelnemende Ned. Wildbeheereenheden zijn:
 1 WBE Grensland 2 WBE Voerendaal e.o.
 3 WBE Heuvelland 4 WBE Savelsbos
 5 WBE Het Geuldal 6 WBE Brunssum Et
 7 WBE Beekdal Schinveldse bossen

Gemiddeld zijn er per avond ongeveer 150 Nederlandse, Duitse en Belgische reeënjagers aanwezig en worden er circa 170 reewildtrofeeën getoond. De nadruk tijdens deze avonden ligt echter niet op het beoordelen van de getoonde trofeeën maar veel meer op samenwerking, overleg en kennisopbouw omtrent het beheer van reeën. Tijdens deze avonden worden lezingen en workshops georganiseerd. Steeds weer wordt getracht een positieve bijdrage te leveren aan de verbetering van het kwalitatieve en kwantitatieve niveau van onze reeën. Onderstaand een aantal onderwerpen welke tijdens deze avonden aan de orde kwamen en door binnenlandse- en buitenlandse gast sprekers gepresenteerd werden:

- Aanspreken van Reewild in het vrije veld
- Leeftijdsoepaling bij geschoten reewild middels een 'slijpplaatje'

- Bespreking van wildziektes voorkomend bij reeën
- Biotoopverbetering
- Methoden van biotoopwaardering
- Leeftijdsoepaling binnen een reeënwildstand
- Het ree in zijn leefgebied
- Verschillende manieren van leeftijdsbepaling
- Abnormale bokken
- Het nazoeken van reeën
- Bespreking van een aantal 'zweethondenrassen', inclusief show

Dit jaar was als gastspreker aanwezig dierenarts drs. J. Nicolaye uit Vaals die het onderwerp 'wormbesmetting bij reeën' besprak.

Door het grote succes van deze avonden werd aangetoond dat wij met deze grensoverschrijdende activiteit op de goede weg zijn. Ook hier zal samenwerking bijdragen tot een beter reeënbeheer. De gepresenteerde voordrachten en lezingen leverden een positieve bijdrage aan noodzakelijke kennisopbouw omtrent het beheer van het reeën. Reeënbeheer vereist een degelijke kennis en veel ervaring.

H.G.E. van Loo, voorzitter der Wildbeheereenheid Grensland.

Natuurlijk ruimte voor groen

Eelerwoude adviseert en ondersteunt eigenaren, beheerders en bestuurders in het landelijk- en stedelijk gebied bij het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving.

Onze ingenieurs en rentmeesters leveren maatwerk en geven groen natuurlijk de ruimte.

Zo leveren wij een bijdrage aan een mooi en leefbaar Nederland.

Eelerwoude
Natuurlijk ruimte voor groen

Mossendamsdwarweg 3, 7472 DB Goor Venekoterweg 56, 8431 HH Oosterwoude (FR)
Telefoon: (0547) 263515 Telefoon: (0516) 523062

www.eelerwoude.nl

Foto: J. Huttinga

Paul Schneider neemt afscheid van de zweethondenlijst

Door Gerard van Heiningen

15 jaar lang heeft Paul Schneider de zweethondenlijst in leven gehouden. Nu, met de oprichting van de Stichting Zweethonden Nederland, komt aan deze periode een einde. Vele jaren heeft Paul, met vallen en opstaan en een 'very low' budget, de lijst in ere gehouden.

15 jaar geleden

Nadat Paul Schneider een ree had geschoten, en deze niet op de aan-schotplaats werd aangetroffen en later door een hond wel werd gevonden, is Paul gaan nadenken. Zou dit alleen mij een keertje over-komen of hebben anderen dit ook wel eens meegemaakt?

Foto: G. van Heiningen

Hoe gaan we daarmee om? Als er één hond is die een gewond dier kan vinden, zullen er waarschijnlijk wel meer honden zijn die dat ook kunnen. Zo ontstond de eerste zweethondenlijst van de Vereniging het Reewild. Nu, 15 jaar later heeft deze lijst wel zeker zijn nut bewezen. Al die jaren heeft Paul vele mensen geadviseerd over nazoe-ken van gewond grofwild. Iedere twee jaar kregen de deelnemers aan deze lijst de gelegenheid hun activiteiten kenbaar te maken en daar-mee kon Paul duidelijk bewijzen dat de zweethondenlijst wel degelijk zijn bestaan heeft bewezen. Door het werk van vele vrijwilligers zijn vele dieren een lange doodstrijd gespaard gebleven.

Stichting Zweethonden Nederland

In 2005 is de Stichting Zweethonden Nederland opgericht, www.zweethonden.nl

Tijdens een bijeenkomst op zaterdag 13 mei 2006 heeft de Stichting zich aan vele zweethondenmensen gepresenteerd.

Na de opening door de voorzitter kreeg Paul Schneider het woord. Gelukkig werd hem de tijd gegeven om de laatste 15 jaar de revue te laten passeren. In zijn eentje heeft hij het toch voor elkaar gekregen dat zeer velen van de lijst op de hoogte werden gebracht. Afspraken hierover met de ANWB-Wegenwacht heeft een groot succes gebracht, volgens de scheidende initiatiefnemer. Na een enigszins emotionele toespraak heeft Paul de scepter overgedragen aan de Stichting. Wel blijft hij als adviseur verbonden aan deze stichting. Ik hoop dat we nog veel van zijn adviezen gebruik mogen maken.

Foto: G. van Heiningen

Graag wil ik namens velen Paul Schneider bedanken voor zijn jaren-lange inzet om de zweethondenlijst in stand te houden. Mede hier-door heeft het zweetwerk toch een plaatsje weten te veroveren in wildbeherend Nederland. Ook andere organisaties hebben dankbaar gebruik gemaakt van de mogelijkheden om gewonde dieren te laten opzoeken door gespecialiseerde honden met hun begeleiders.

Toekomst

De Stichting heeft nu een eerste stap gezet. Er zullen nog vele stap-pen gezet moeten worden. Het bestuur gaat ervoor, dat is zeker. Voor sommige hondenbegeleiders zal dit zeker niet het einde betekenen van hun gewaardeerde activi-teit. Hoewel ze volgend jaar mogelijk niet op de nieuwe zweethonden-lijst hun naam zullen terug vinden, betekent dit niet het einde van hun hobby. Ze zullen zeker actief kunnen blijven in hun directe om-geving. Het heeft allemaal te maken met de wetgeving. Nazoeken is ook opsporen, bemachtigen en/of doden van wild en daarvoor is het bezit van een jachtakte noodzakelijk. Alleen aan jachtaktehouders kan een aanwijzing worden gegeven om gebruik te maken van een wapen om het gewonde dier uit zijn lijden te verlossen.

We zien met z'n allen de toekomst met een goed gevoel tegemoet.

Paul jouw 'kindje' is nu volwassen geworden.

Vakmanschap voor veiligheid van mens en dier
.....al ruim 35 jaar!

ARFMAN — ED

Arfman Hekwerk b.v.
Ondernemersweg 15
7451 PK Holten
Tel 0548 36 29 48
Fax 0548 36 50 42
Internet www.arfman.nl
E-mail info@arfman.nl

Uw specialist in:

- Landschappelijke afrasteringen
- Kleinwild- c.q. dassentunnels en grofwildtunnels
- Inrichting van begrazingsprojecten
- Wild- en veeroosters
- Industriële en paneelhekwerken
- Rasterplannen en bestekken
- Verkoop van afrasteringsmateriaal
- Dealer van producten ter voorkoming van fauna-verkeersslachtoffers, zoals wildreflectoren (WEGU), Duftzaun en Kitzrettung (Hagopur)

Observeer de reeën eens van dichtbij

Iedere faunabeheerder beschikt over een goede verrekijker. Een zeven, acht of tien maal vergrotende kijker van Swarovski, Zeiss, Leica of een ander kwaliteitsmerk. Lichtsterk moeten ze zijn, want ook in de schemer wil-len we het dier nog goed kunnen beoordelen. Waterdicht moet de kijker zijn en ook moet hij nog tegen een stootje kunnen. Tot op afstanden van 100 meter zijn de verrekijkers uitstekend, maar wordt de afstand groter of u wilt details, zoals het gewei, goed obser-veren en beoordelen, dan is zelfs tien maal vergrotend niet toerijkend. Capreolus heeft

onlangs een tijdje gewerkt bij reewildtelling-en en roodwildtellingen met de Swarovski telescoop CTC 30 x 75. Zo'n uitschuifbaar ding met een vergroting van dertig maal. 75 staat voor de diameter van de voorste lens. Een fantastisch apparaat. Slechts één kiloetje zwaar. Makkelijk in het gebruik en de Swarovski, je kunt ook niet anders van ze verwachten, geeft een haarscherp en helder beeld. Elk detail van het dier kunt u op uw netvlies vastleggen. Op grote afstanden tel je zo het aantal kalveren, hinds, smaldieren en spitsers uit een roedel. Je telt de parels in het gewei van de toekomstbok. Men denkt altijd dat je een telescoop op een statief moet zetten, want anders is het beeld niet stil te krijgen. Immers elke beweging wordt dertig maal vergroot. Maar met dit type van Swarovski is nog goed uit de hand te werken. Gewoon aanstrijken, net zoals u vaak doet met de gewone kij-ker en het geweer, is toerijkend voor

een stabiel beeld. Naast het standaard gereedschap van de faunabeheerder vinden wij deze telescoop bijna een must. Je ziet dingen aan het dier die je met de gewone kijker niet ziet. Heeft het hert een kroon in het gewei, hoe zien de rozenstokken van de bok eruit en heeft de zeug tepels? Vragen die meteen beantwoord worden door gebruik te maken van de CTC 30 x 75.

Verrekijkers en telescopen van Swarovski zijn te koop bij Hemker & Bekking Twello, Leimuiden, Beek en Donk en Leek.

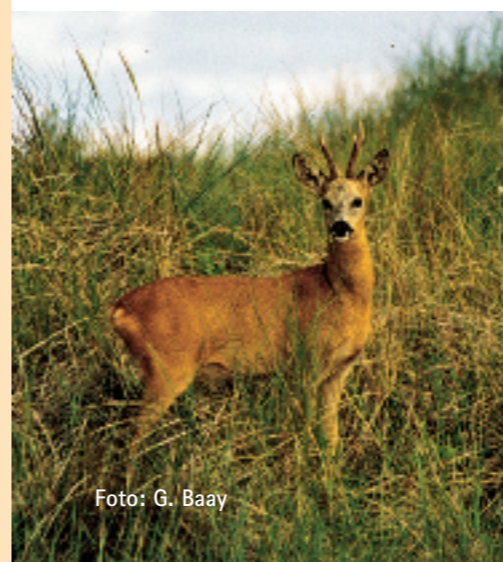

Foto: G. Baay

Foto: H. Osinga

Dat een soldaat camouflage kleding draagt vindt iedereen normaal en hartstikke logisch. Maar draagt een gewone burger camouflage kleding dan is die een Rambo, een skater of snowboard nerd of een dakloze die z'n jas bij de dump heeft gehaald. Droeg een jager camouflage kleding dan schopte hij daarmee behoorlijk tegen de schenen van de gevestigde orde. Een jager loopt in het groen. "Is dat duidelijk!" Groene broek, groen overhemd, groene das, lichter groen of kaki overhemd, groene trui, groene jas en een groen hoedje. Duidelijk en herkenbaar, je bent lid van het groene gilde of niet. En camouflage kleding is 'not done', net zoals een plastic kogelgeweer, ook zo'n Rambo-ding.

Maar waar ik nu ook kijk in de sophisticated luxe jacht, de boerenjacht en het grofwildbeheer, een behoorlijk percentage van de heren draagt camouflage kleding. Echt traditionelen blijven bij het groen of het Engelse tweed, dat per saldo ook camouflage kleding is. Elke Schotse clan heeft zijn eigen patroon en kleurgebruik. Met name het kleurgebruik is afgestemd op de kleuren van de highlands die in eigendom van de clan's zijn. En dat is al eeuwen zo. Waarom? Mode, stoer, hype? Zeg het maar. Bij veel sporten bestaat al jaren een bepaalde kleding, technische kleding veelal. Kleding die doelmatig is voor de uitoefening van de sport. Functionele kleding dus. Een visser

heeft waterdichte kleding nodig, het jack van de bergklimmer moet wind en waterdicht zijn en hem ook nog eens beschermen tegen grote kou. Een schaatspak moet aerodynamisch zijn en dus de luchtweerstand verlagen. Technische en functionele zaken voeren de boventoon, maar de snit en het kleurgebruik

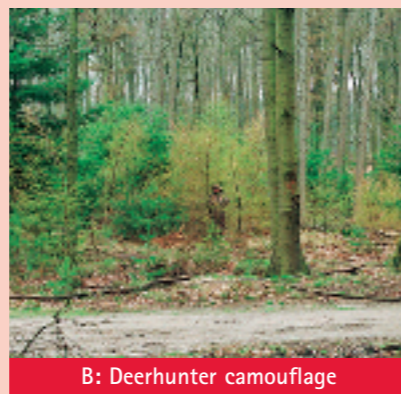
ZINVOL of modehype

heeft meer te maken met het modebeeld dan met functionaliteit.

De opmars van camouflagekleding in het wildbeheer is niet meer tegen te houden. Technische en functionele zaken winnen het van de traditie. Het is toch zo, met de juiste camouflage kleding kan een duif jou niet

A: jagersgroen

B: Deerhunter camouflage

onderscheiden van de maïs of van de groene kolen naast een erwtenveldje. Bersen op de reebok kan je ook beter doen in de geschikte camouflage kleding dan in een effen groen pakje. Ik ben er zelf ook maar eens aan begonnen. Dan maar gelijk het beste en nieuwste. Een bepaald type van Deerhunter,

te weten 'Huntsville'. Een beetje glimmend, geen militaire camouflage patronen. Nee, een patroon dat gelijk is aan het zicht op een gemengd bos. Winddicht, waterdicht en voorzien van een heleboel functionele zaken. Fleece aan de binnenkant van de zakken, lekker warm in de winter. Wildzak achterin en gelukkig nu eens met ritsen die echt gemakkelijk open en dicht gaan. Telefoonzakje. Neopreen afzetting aan de binnenkant van de mouwen. Neemt het vocht op, helpt voor warmere handen en zorgt ervoor dat vocht geen invloed heeft op je wapen. De jas trekt gemakkelijk aan door zijn gladde binnenvoering. Hij zit ook meteen goed, geen geschurk omdat de jas blijft hangen op een wollen trui of tweed jasje. Gelijk loden, is de jas van Deerhunter stil bij het sluipen door het struikgewas. Maar werkt camouflage kleding nu echt? In een gemengd bos is dit model van Deerhunter absoluut goed. Ik kan het u wel vertellen, maar is dat wel zo? Twee foto's heb ik gemaakt. Plaats van opname: de rand van een gemengd bos. Periode: eind april. Camera: Nikon F90X met 2.8 standaard lens. Afstand:

60 meter. Foto A: in traditionele jachtkleding (groen en nog eens groen) en B: met Deerhunter Huntsville camouflage kleding.

Zie het verschil, de lens liegt niet. Camouflage werkt dus. Het enige wat je nog moet overwinnen is het idee, 'ik loop in een rambo-outfit'. Zou de camouflageprint van het

standaard militaire type zijn dan hoefde ik er thuis ook niet mee aan te komen. Maar nu het een mooie camouflageprint is van een gemengd bos heb ik dat probleem niet.

Deerhunter kleding is te koop bij Hemker & Bekking

Foto: H. Osinga

HEMKER BEKKING

WAPENKLUIZEN

WAPENKLUIS VANAF 1 AUGUSTUS VERPLICHT voor verlofhouders met één of meer wapens. De nieuwste wapenkluizen van H&B voldoen aan alle eisen en zijn **EXTRA VOORDELIG**. Profiteer van de laagste prijzen en koop nú uw H&B wapenkluis! Ze zijn extra diep dus het verwijderen van uw kostbare richtkijker is niet nodig: de buksen kunnen mét kijker zo uw H&B wapenkluis in.

Veiligheidsklasse A conform VDMA 24992. Eénwandige romp, 3mm. staal. Deur dubbelwandig met 6mm. deurblad (vanaf vijf geweren) en veiligheidsslot met acht klavieren (twee sleutels), driezijdige deurvergrendeling. Klaphendel 12mm. Binnenvak 200 mm. hoog met cilinderslot. Hoogte voor wapens onder binnenkluis: 1250 mm. Wapenhouder van schuimrubber. Lakkleur RAL6020 groen. Ook in andere kleuren en met andere sloten leverbaar tegen geringe meerprijs. Vraag in de H&B winkels naar de diverse mogelijkheden.

MODEL	INHOUD	GEWICHT	AFMETING (in cm.)	PRIJS
50001	3 geweren	59 kg.	H145 x B23 x D32	249,-
51000	5 geweren	90 kg.	H150 x B35 x D35	319,-
51002	7 geweren	110 kg.	H150 x B50 x D35	359,-
51003	9 geweren	120 kg.	H150 x B56 x D35	389,-
51004	11 geweren	140 kg.	H150 x B70 x D30	439,-

Bij afname van grotere aantallen voor WBE's en verenigingen gelden speciale prijzen. Bezorgen vanaf 45.- Kijk voor uitgebreide informatie op de H&B webwinkel. Alle voorgaande aanbiedingen zijn hiermee vervallen.

vanaf 249,-

(KLUIS VOOR 3 GEWEREN)

Nijverheidsstr. 5 7391 ZT **TWELLO** T. 0571 276552 |
 Tuinderij 15-a 2451 GG **LEIMUIDEN** T. 0172 506593 |
 Brouwersstr. 25-a 5741 CL **BEEK en DONK** T. 0492 553460
 De Schelp 17 9351 NV **LEEK** T. 0594 514291 |
 INTERNET: www.hemker-bekking.nl / info@hemker-bekking.nl |
 GEOPEND: di. 1/m vr. 10.00 - 18.00 en za. 10.00 - 17.00 uur. Gratis parkeren

Door Rik Schoon

Er bestaat bijna geen beter onderwerp om het niet met elkaar eens te zijn dan het schatten van de leeftijd van reeën. Als een ree vrij rond loopt in het veld valt het niet mee, maar ook als het betreffende ree het tijdelijke leven heeft ingewisseld voor het eeuwige leven is het schatten van de leeftijd om de dooie dood niet gemakkelijk. En toch zul je soms wel moeten. Als we de literatuur er op na slaan zijn er vreselijk veel methoden, die al dan niet claimen de leeftijd juist te kunnen schatten. Van ooglensgewichten, tot verbening van het neustussenschot, de verbening van de schedelbeenderen, gebitsslijtage en wat al niet meer.

Omdat ik op een gegeven moment in het kader van onderzoek wel redelijk nauwkeurig moest weten wat de leeftijd was van de geschoten reeën of het gevonden valwild, ben ik eens gaan kijken welke methodes er nu eigenlijk in de praktijk uitvoerbaar waren. Criterium was dat ze door iedereen bij mij in het team konden worden begrepen, geleerd en uitgevoerd.

... en verdomd, ook die schatte hem niet ouder dan 4 jaar.

Uiteindelijk bleef er een drietal methodes over waarvan ik wilde weten of ze elkaar veel zouden ontlopen. Een tweetal dat goed te meten en af te lezen resultaten gaf, en de van oudsher toegepaste methode van leeftijdsschatting aan de hand van gebitsslijtage. Deze laatste als knieval voor de heren jacht-opzichters die er graag mee werkten en er ook veel geloof aan hechtten.

De onderling vergeleken methodes waren:

1. de gebitsslijtage, u welbekend,
2. slijpplaatjes, waarop de 'jaarringen' konden worden geteld, en
3. de nomogrammen volgens Stubbe en Lockow.

Deze laatste verdient wat toelichting omdat u er waarschijnlijk nooit of nauwelijks van heeft gehoord.

De nomogrammen volgens Stubbe en Lockow

In 1994 is het boekwerkje "Alters- und Qualitätsbestimmung des erlegten Schalenwildes; auf schädelanalytischer und biometrischer Grundlage" uitgegeven. Dit boekwerkje is tot stand gekomen aan de hand van heel veel gegevens die beide auteurs hebben gemeten aan schedels van dieren waar de leeftijd van bekend was. Ze hebben dat gedaan voor het edelhert, Damhert, Ree, Mouflon en Wild zwijn. Er bleek al gauw een relatie te bestaan tussen bepaalde te meten gegevens en de leeftijd van de dieren die daar bij hoorden.

Al die gegevens hebben ze samen weten te vatten in een aantal grafieken die we nomogrammen noemen. Aan de hand hiervan kun je met eenvoudig te meten gegevens snel en vrij accuraat de leeftijd bepalen. De vraag was: al die gegevens zijn gemeten aan dieren in Duitsland. Gaat het ook op voor dieren bij ons in het veld?

Om tafel en bepalen maar

Enfin, aan de hand van meer dan honderd stuks geschoten reeën en het nodige valwild is aan de hand van de drie verschillende methodes de leeftijd bepaald. Dat is gedaan door een tweetal zeer ervaren jachtopzichters met ieder meer dan 30 jaar reewildervaring, een studente met veel passie voor reeën en mijzelf. De opzet was dat we onafhankelijk van elkaar allemaal een kaakje bekeken en beoordeelden op gebitsslijtage, het daarbij behorende slijpplaatje onder de microscoop bekeken en de 'jaarringen' telden en als laatste de gegevens opmaten die we nodig hadden om de leeftijd in het nomogram af te lezen. De gegevens die we nodig hadden zijn gemeten aan de 3^e premolaar (P3) en de 2^e molaar (M2).

Daarnaast hadden we ook nog de beschikking over de geschatte leeftijd alvorens we de vinger krom maakten; we hadden de stukken immers bijna allemaal aangesproken.

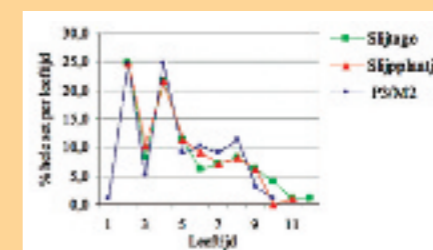
De vraag was nu: in hoeverre wijken de schattingen nu eigenlijk onderling af als we de methodes onderling zouden vergelijken?

Met een mond vol tanden...

Was er sprake van veel afwijking of viel het wel mee en kon het boekje van Stubbe en Lockow ook in Nederlandse omstandigheden worden gebruikt?

Conclusie

Hieronder een grafische weergave van wat we vonden. Op de horizontale as staat de geschatte leeftijd en op de verticale as staat het percentage per leeftijd. Zonder al te veel in te gaan op de grafiek zelf en de methodiek die er achter zit, kan geconcludeerd worden dat de drie methoden niet veel uit elkaar lopen, waarbij ik gemakshalve de methode van Stubbe en Lockow als referentie neem (de donkerblauwe lijn waar P3/M2 bij staat). Die conclusie laat zich trekken doordat de lijnen onderling niet veel van elkaar verschillen. Als er veel onderling verschil zou zijn, dan zouden de lijnen veel verder uit elkaar hebben gelegen.

Conclusie is dat, mits er voldoende ervaring is met schatten, alledrie de methodes elkaar niet erg ontlopen. Ikzelf geef de voorkeur aan het boekwerkje van Stubbe omdat ze zo eenvoudig in gebruik is en niet veel meer vraagt dan een schuifmaatje en notitieboekje. Echt veel ervaring heb je niet nodig om toch tot een goede schatting te komen. Mijn mannen in het veld geven echter nog de voorkeur aan het aloude schatten aan de hand van gebitsslijtage. Op basis van de resultaten van dit vergelijkende onderzoekje ben ik niet zo bang meer dat ze met gekke getallen komen. Het maken van slijpplaatjes doen we eigenlijk alleen nog als er sprake is van een sterk uiteenlopende schatting volgens het boekje, of als het stuk in het veld qua leeftijd heel anders is aangesproken dan uit de gebitsslijtage of de nomogrammen blijkt. Komt dat dan voor? Ja hoor, onderstaand een voorbeeld van een bok die qua postuur, habitat

en gedrag geschat werd als zeer oude bok. En inderdaad, toen hij na het schot in de wildkamer hing, dacht ik ook met een oude bok van doen te hebben. Uiteindelijk kwamen we met de gebitsslijtage niet verder dan 4 jaar. Stubbe uit de kast getrokken en er bij

De witte strepen onder in de foto zijn de jaarringen.

gehaald, en verdomd, ook die schatte hem niet ouder dan 4 jaar. Uiteindelijk hebben we een slijpplaatje gemaakt.

En ja hoor, ook dat gaf aan dat we met een jonge bok te maken hadden. Zie bovenstaande foto. Kortom, schatten aan de hand van slijtage lijkt best te doen, mits de nodige ervaring aanwezig is.

Toch zou ik op basis van de resultaten adviseren om bij de keuring van reetrofeeën en de discussie over de leeftijden van de geschoten of gevonden dieren, bij onenigheid het boekwerkje van Stubbe en Lockow er bij te pakken. Dat scheelt in ieder geval een hoop discussie over hoe we slijtage moeten interpreteren.

Voor diegenen die interesse hebben in het bovengenoemde boekwerkje, het betreft:

Alters- und Qualitätsbestimmung des erlegten Schalenwildes; auf schädelanalytischer und biometrischer Grundlage/ Ch. Stubbe, K.-W. Lockow/ Deutscher Landwirtschaftsverlag Berlin, 1994/ ISBN 3-331-00681-5

Ik weet niet of het nog te verkrijgen is als nieuw boekje. Bij de tweedehands-boekenhandel in Duitsland moet het echter geen probleem zijn.

Kan het reeënbeheer zonder afschotplan?

Wild und Hund 3/2006

Al jaren staan afschotplannen voor het ree ter discussie. Het is met de discussie over deze plannen als met de kerst: het komt ieder jaar weer! *Andreas David*, de *Wild und Hund*-bioloog, houdt een verfrissend betoog. Ook de jacht ontkomt niet aan modernere inzichten, zo stelt *David*. Voor 1934 kende Duitsland geen ree-afschotplannen, ieder deed wat hij of zij wenselijk en nuttig vond en dat was echt zo slecht nog niet. Ook in Duitsland lijkt hier en daar het jaarlijks vastgestelde aantal te schieten reeën een doel op zichzelf te worden. Een andere reden om ree te reduceren komt nauwelijks ter sprake. De ene terreinbeheerder probeert zoveel mogelijk reeën in zijn veld te handhaven, de ander doet juist het tegendeel, bijvoorbeeld vanwege kwekerijen en boscultuur (vergelijk economische draagkracht). Wat betreft de categorieën dieren worden verschillende gedachten gevolgd. In het ene jachtveld worden helemaal geen kalveren geschoten en in het andere alleen geitkalveren (bokkalveren leveren te zijner tijd immers een trofee)! De meeste jagers in Duitsland hebben moeite om geiten te schieten met als argument dat dit 'de kist met pootaardappelen' is. De wens tot meer is de vader van de gedachte, men is beducht voor een te sterke reductie terwijl iedereen ziet dat de stand alleen maar toeneemt en dit kan ten koste van de kwaliteit gaan. Sommige jachtgezelschappen houden er achterhaalde stellingen op na, zij geven aan goed aanspreken binnen het geslacht de voorkeur boven het aantal, andere jagers reduceren wel voldoende en letten minder op dat aanspreken.

De afschotcijfers blijven ondertussen toeneemen. De laatste jaren werden meer dan één miljoen reeën bij onze burens geschoten en de tendens is stijgend. Dit ondanks de tellingen, waarvan *David* vindt dat dit in dekkingsrijke gebieden onmogelijk is. Jagers die aan een

afschotplan willen vasthouden, baseren zich ook veelal op de gedachte dat exact te bepalen zou zijn wat de dichtheid is, hoe de geslachtsverhouding zich heeft ontwikkeld en dat men derhalve precies kan berekenen wat de aanwas wordt. Dat is je afschotplan baseren op drijfzand. Het is dan ook geen wonder, dat vele jagers af en toe meer schieten. Men merkt dat er toch meer ree verblijft dan waar men bij de tellingen vanuit ging, maar waar wel de afschotaantallen op werden gebaseerd. Om moeilijkheden te voorkomen wordt het afschot daarom niet altijd precies opgegeven en ook het valwild, de verkeersslachtoffers, de verliezen door maaien en stroperij ontkomen vaak aan registratie. Er zijn zelfs gebieden waarin men door eigen inzicht,

Foto: H. Osinga

zonder achteraf populatietechnisch blijvende nadelen, het afschot verdubbeld of zelfs verdriedubbeld heeft, zonder dat dit door economische noodzaak werd ondersteund. Redenen om te beoordelen of het aan de *Hegeringen* (te vergelijken met onze wild-beheereenheden - WBE's) overgelaten kan worden om datgene af te schieten waarvan men plaatselijk vindt dat dit zou kunnen en wat wenselijk zou zijn en dan vooral in verband met mogelijke schade. Sommigen waren bevreesd om zonder afschotplannen te werken. Er zouden jagers zijn die zich nergens meer aan zouden houden en maar voor

het vaderland weg zouden gaan schieten. 'Dat zal wel meevallen', zegt *David*. 'Zou het überhaupt nodig zijn om uit te gaan van slechte wil en om argumenten te handhaven die met een goed populatiebeheer bijna niets van doen hebben?' *Andreas David* bepleit meer eigen verantwoordelijkheid, die ook in het verleden bewezen heeft goed te kunnen uitwerken. Verder stelt hij afschaffing voor van onnodige kosten, die in Duitsland gebruikelijk zijn voor de vergunningverlening. Hij bepleit per geografische eenheid flexibele afschottijden en aantallen aan te houden. Meer afschot zou niet pas na eindeloze administratieve handelingen en ambtelijke traagheid mogelijk moeten worden, maar gewoon door even direct per telefoon of mail met de WBE naast je te communiceren: 'Henk, ik kom niet aan mijn afschot toe, wil jij nog wat extra doen'? Elke goede weg begint bij de eerste stap. Het lijkt een situatie die veel beter tegemoet komt aan het algehele welzijn van het ree.

Om te zien of het bovengestane in de praktijk haalbaar is, werd in enkele *Hegeringen* in Beieren een proef zonder afschotplan genomen, vooral in verband met de schadebestrijding. De Duitse wet biedt de mogelijkheid daartoe. Men begon met goede voorlichting en een samenspraak tussen allen die zich met het reeënbeheer bezig hielden, waarbij gezamenlijk werd afgesproken hoe men te werk zou gaan. Het belangrijkste motief om iets dergelijks te proberen was om de eigen verantwoordelijkheid en het inzicht te stimuleren, ook om de overheidsbemoeienis kleiner te maken. Dit bevordert de snelheid van handelen en is administratief minder tijdrovend. In 2000 werden zes eenheden voor een periode van drie jaar aangezocht. Wegens het succes van die proef werd het aantal eenheden in 2003 uitgebreid tot 41. Het betreft ongeveer 275.000 hectare, waarvan 115.000 hectare bosopstand. De resultaten waren boven

verwachting en de angst dat een aantal jagers te weinig of relatief te veel zou schieten, bleek ongegrond. Vooral jagers stelden op prijs dat de morele druk ontbrak om ambtenaren aan te tonen dat het aangevraagde en het bereikte afschot al of niet met elkaar in overeenstemming was. Daarentegen kon door de flexibele opstelling de schade aan opstanden, waar het uiteindelijk om ging, aanmerkelijk gereduceerd worden. De organisatie van deze nieuwe benadering vergde veel overleg met de betrokkenen. Nu wordt ook buiten Beieren de proef met belangstelling gevolgd en de tendens is dat dit beleid navolging krijgt. In de praktijk zijn de jagers erg blij met deze benadering. Een voorzitter van een WBE: 'We missen de overheid totaal niet!' Hij was aanvankelijk beducht voor eigenmachtig handelen van jagers, maar door een goede begeleiding liep alles op rolletjes. Hoewel men dus niet gebonden was aan vaste afschotaantallen, gespecificeerd in leeftijden en geslacht, bleek in de praktijk dat het totale afschot geen reden tot bezorgdheid opleverde. Wel werden de gangbare periodes voor geit en bok in acht genomen. In sommige WBE's was het uiteindelijke afschot gelijk aan dat van vorige jaren, in andere iets hoger, al naar de mate van gewenste schadebeperking. Een andere voorzitter meldt: 'We hebben duidelijk minder last van bureaucratie en dat is veel waard. Voorheen was er veel leugen en bedrog, nu meer eerlijkheid'. Maar ook de grondeigenaren en bosbouwers zijn tevreden, het blijkt veel gemakkelijker om plaatselijke schade snel te voorkomen of te verminderen. Een derde voorzitter liet weten dat in zijn WBE aanvankelijk jagers waren die zich afvroegen of zonder de overheidsbemoeienis alles wel netjes zou verlopen. Ook dat bleek volkomen zonder problemen te gaan. Men is blij dat jachtgezelschappen nu met elkaar praten en niet meer over elkaar. Al met al wordt deze proef als bijzonder positief ervaren en men ziet er nu al tegen op dat de Beierse overheid in het jaar 2007 weer tot de 'oude' toestand terug zou willen keren!

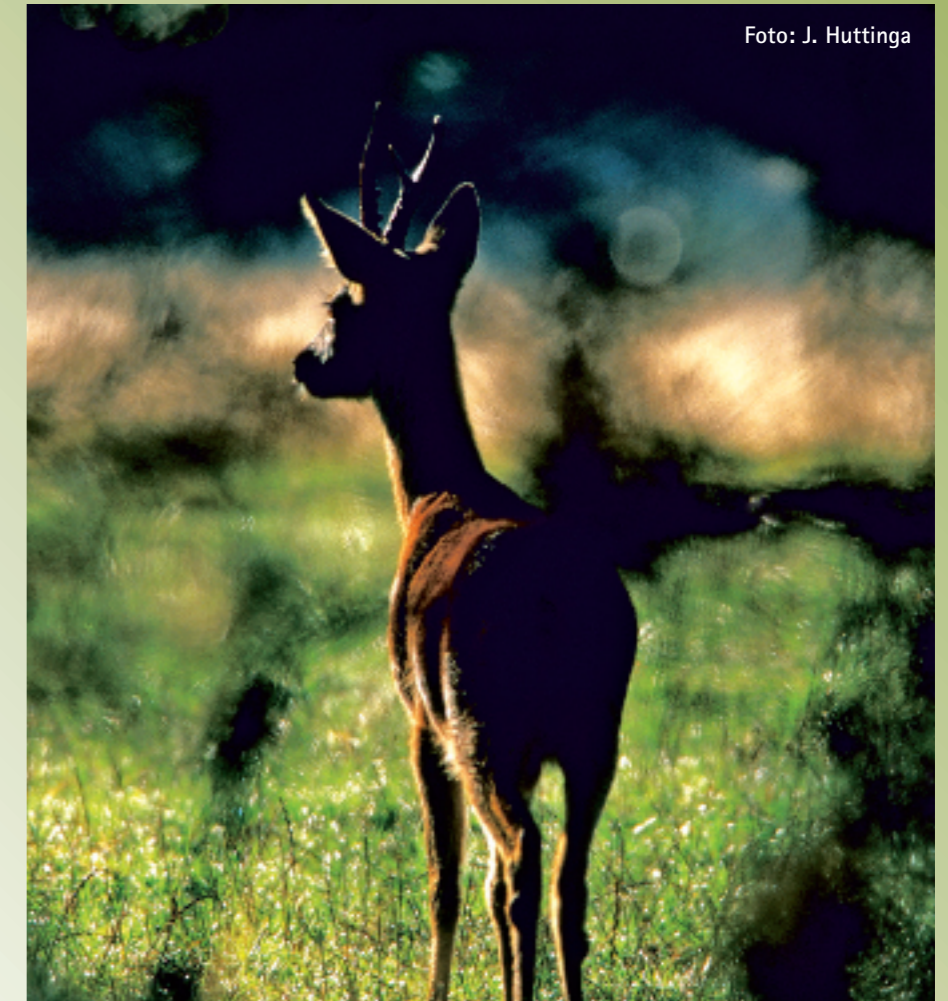

Foto: J. Huttinga

Steeds beter?

Wild und Hund 4/2006

Wolfram Osgyan bericht dat Zeiss met een nieuwe richtkijker is uitgekomen. Eén met laser afstandmeting, de Victory Diarange 3-12x56. Als je deze kijker gemonteerd ziet is het zeer indrukwekkend. Het meetmechanisme met bijbehorende computer en stroombron zit in een uitbouw aan de linkerkant

van de kijkerbuis. Het ding is voorzien van een montagerail, zodat ringen niet nodig zijn. Het meetbereik loopt van 10 tot 999 meter. De lengte is 36 cm, het grote objectief vergt een hoge montage. Heb je een lekkere lichte buks, tel er dan na montage een hele kilo bij op! Het richtkruis met lichtpunt ligt in het tweede beeldvlak, dit betekent dat de dikte van het afkomen, ongeacht de voorgedraaide

Foto: J. Hoek

vergroting, gelijk blijft. En het is al met al niet duur: voor een € 2.950,- (in Duitsland) kun je hem aanschaffen.

Kort commentaar: *het blijft altijd gevaarlijk om ergens op te richten waar je niet op kunt of wilt schieten. En de praktijk heeft bewezen dat zo'n instrument ertoe uitnodigt om te meten hoever die wandelaars weg zijn, hoever die boer met z'n trekker is. Voor die drieduizend eurootjes zou ik trouwens ook een automatische richtkruiscorrectie voor iedere schootsafstand willen hebben. Voer je de snelheid van je kogel, de montagehoogte en de ballistische coëfficiënt in, dan kun je met één chipje dat richtkruis zo aanpassen. Ik hoorde dat dit de volgende 'verbetering' zal zijn - jms.*

Foto: H. Osinga

Heeft het ree water nodig?

Deer, voorjaar 2006

Moeten reeën water tot hun beschikking hebben? Deze vraag wordt gesteld vanwege het feit dat men in Israël het ree opnieuw wilde invoeren in het droge gebied 'Hai Bar', vlakbij Haifa. Het gebied kent lange, hete en droge zomers en dat lijkt behoorlijk uitputtend voor een populatie, vooral in verband met het zetten van de kalveren. Om uit te zoeken of de reeën water nodig hadden, werden vier geitkalveren al heel jong handtam

gemaakt. Lastig, want ze moesten al na twee dagen met een bepaalde melksamenstelling gevoed worden. Het opgroeien gaf de onderzoekers de nodige moeite.

Met redelijk tamme geiten kwam men na enkele jaren tot de overtuiging, dat het uitzetten in Israël succesvol kon verlopen indien de reeën inderdaad voldoende water zouden kunnen vinden. In het voorjaar en de zomer bevatten de kruiden onvoldoende eigen vocht om aan de behoefte van het ree te voldoen. Het is daarom wenselijk om water regelmatig

verspreid aan te bieden, vooral in de lactatieperiode. Is er geen water, dan ontstaat stress, sterke vermagering en sterfte. Het onderhavige gebied moest dus voldoende geïrrigeerd worden om het uitzetten tot een blijvend succes te maken. *(Je kunt je afvragen of het introduceren in een slechte biotoop wel zo zinvol is voor een diersoort die al vele zeer geschikte leefgebieden tot zijn beschikking heeft - jms).*

Foto: J. Hoek

Foto: J. Hendriks

Predatie door vossen

Deer, voorjaar 2006

De laatste 20 jaar is in gemengd gebied in Zweden en Noorwegen onderzoek naar vossenpredatie gedaan. Met de nodige inspanning konden onderzoekers in die periode 836 kalveren met een licht soort zender identificeren en volgen. In Noorwegen onderzocht men 285 kalveren in een uitstekende biotoop zonder vossen en men vond 18% sterfte door verschillende oorzaken. In Zweden deed men een vergelijkbaar onderzoek in een gebied waar wél vossen waren en hier bleek in de

eerste twee levensmaanden de sterfte door predatie van vossen 50% te zijn. Daarop onderzocht men meer specifiek een voor reeën slechte biotoop, met veel roofdieren als lynx, wolf en vos. Men slaagde erin om 55 kalveren te zenderen en hiervan stierven 11 gedurende de eerste drie maanden. Zes hiervan werden gepepreed door de vos, dat is 52% van deze sterfte. In de buurt van Oslo, waar lynx en vos voorkomen, deed men hetzelfde onderzoek bij 98 kalveren. Hiervan stierven 41 stuks, waarvan 26 (64%) door vossen. Een ander onderzoek in Zweden gaf

zelfs 85% sterfte door vossenpredatie aan. De conclusie is, dat de vos een belangrijke predator voor de kalveren is, maar veel meer in gecultiveerde gebieden dan in bosopstanden. Ook, dat het kalf niet de belangrijkste prooi is, hoewel de vos in reedichte gebieden gemakkelijker meer kalveren kan vinden. De vos predeert ook andere zoogdieren en neemt terloops de kalveren mee. Voor het evenwicht in sommige agrarische gebieden kan de vos uit bezorgdheid voor andere dieren enigermate vervolgd worden.

Foto: J. Hendriks

Jan Mekers wisseltrofee 2006 uitgereikt aan Theo Berentsen

Op zaterdag 11 februari is tijdens de openingsbijeenkomst van de jaarlijkse reewild-beheer tentoonstelling te Exel de Jan Mekers wisseltrofee 2006 uitgereikt aan Theo Berentsen. De wisseltrofee is indertijd in het leven geroepen door de Stichting Reewild Trofeeënshow Gelderse Achterhoek (SRTGA).

Een selectiecommissie van vijf personen is hiervoor om de tafel gaan zitten: Daan Voûte, Jan Brinkman en Hans 's-Gravesande namens de stichting, Jurgen Hijink als secretaris van de regio Achterhoek van de Vereniging Het Reewild en Huib Mekers als lid van de commissie die de Exelse tentoonstelling voorbereidt.

In tegenstelling tot vroeger is niet langer gekozen voor de reewildjager welke het zwaarste gewei inleverde van 4 jaar of ouder ongeacht afschot- of valwildboek. Alle veranderingen op het gebied van jacht en beheer hebben aanleiding gegeven om de bakens te verzetten. Draagkrachtberekeningen, afschot-

Foto: J. Hendriks

planning en een goede verantwoording zijn immers steeds belangrijker geworden en dat kost veel overleg en voorbereidingstijd. De commissie heeft uit een meervoudige voordracht eenstemmig besloten Theo Berentsen voor de wisseltrofee 2006 in aanmerking te laten komen. Aan dit besluit lag een aantal doorslaggevende overwegingen ten grondslag:

Theo Berentsen heeft met name een grote verdienste geleverd vanwege zijn inspannin-

gen voor het draagkrachtmodel Gelderse Achterhoek. Voor dat model heeft hij de basis gelegd. Het model is landelijk in de opleiding "Keurmeester in de WBE" geïntroduceerd en heeft zijn praktische bruikbaarheid inmiddels ook elders in het land bewezen.

Ook heeft hij een actieve rol gespeeld bij de totstandkoming van het beoordelingssysteem ten behoeve van de jaarlijkse reewild-beheer tentoonstelling te Exel.

Last but not least heeft hij als voorzitter van de WBE Zelhem-Doetinchem tezamen met anderen de aanzet gegeven tot het zogenaamde 'Halse-overleg', waar de FBE Achterhoek zijn basis heeft gevonden.

De wisseltrofee werd overhandigd door SRTGA-voorzitter Daan Voûte die erop wees dat de trofee ook kan worden uitgereikt aan personen uit andere hoeken van de samenleving welke aan het wildbeheer hebben bijgedragen, waarbij hij met name de politieke hoek noemde.

Theo, van harte Proficiat

De Commissie: Jan Mekers Wisseltrofee

Wildfotografie

Andy van Ommeren

- Edelwild
- Zwartwild
- Damwild
- Reewild
- Kleinwild
- Moeflons

Expositie:

Natuurcentrum Veluwe

Groot Ginkelseweg 2, 6718 SL Ede

Businesspark Stein 301, 6181 MC Stein-Elstloo

Tel. 046 - 436 05 34

www.andyvanommeren.nl

Wapenkluisen

Vanaf 1 augustus 2006 is iedere jachtaktehouder verplicht om zijn vuurwapens op te bergen in een goedgekeurde, cq gecertificeerde wapenkluis. Dit om te voorkomen dat derden deze zich onbevoegd toe-eigenen. Vuurwapens en munitie moeten hierbij apart worden opgeslagen. Waaraan moet een gecertificeerde wapenkluis voldoen?

Een gecertificeerde wapenkluis voldoet aan de volgende (Duitse) eisen:

- De kluis moet voldoen aan de DIN/EN 1143-1 norm weerstandsgraad N/O.
- Veiligheidsklasse A, conform VDMA 24992.
- De eenvoudige romp moet een wanddikte hebben van minimaal 3 mm.
- De deur moet dubbelwandig zijn met een minimale wanddikte van 3 mm en voorzien zijn van een veiligheidsslot en een driezijdige deurvergrendeling.
- De kluis moet voorzien zijn van een apart munitie-opbergvak.

Verder is het zinvol, indien u nog een wapenkluis moet aanschaffen, om goed naar de afmetingen te kijken. Heeft u een buks (zoals de meeste reeënjagers) om grofwild mee te jagen, dan is deze ook meestal voorzien van een richtkijker. Om deze fatsoenlijk in een wapenkluis te kunnen plaatsen moet de kluis minimaal 320mm (32 cm) diep zijn anders heeft u het probleem, dat of de kijker eraf moet of de buks scheef geplaatst moet worden. En dat gaat ten koste van de beschikbare ruimte gaat. Tevens moet het munitie-opbergvak dusdanig groot zijn dat de munitie die bij de wapens hoort hier ook in opgeslagen kan worden.

Goedgekeurde en gecertificeerde wapenkluisen zijn te koop bij Hemker & Bekking B.V. te Twello, Leek, Beek en Donk en Leimuiden.

'Je moet wel van een groen hoedje houden'

13 FEBRUARI 2006 - EXEL - Tientallen borden met reebokschedels, dat was het opvallendste kenmerk van de gezamenlijke reewildbeheershow van de Gelderse wildbeheereenheden (WBE's). Maar op de tentoonstelling, die afgelopen week-einde in De Exelse Molen plaatsvond, was daarnaast ook veel aandacht voor de natuur, ambachtelijke producten en natuurlijk de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van wildbeheer.

De leek vindt het misschien een sinister gezicht, al die reebokschedels bij elkaar. Maar na een degelijke uitleg over de reden waarom de doodskoppen zo tentoongesteld zijn, is het ongemakkelijke gevoel helemaal weg. Voorzitter Jop Bakker van de Achterhoekse afdeling van Vereniging Het Reewild vertelt wat precies de bedoeling is van de schedels. 'Kijk', zegt Bakker, terwijl hij een plankje met schedel van een bord plukt, 'achterop deze bordjes wordt ook het gebit van de geschoten ree bewaard. Aan de hand daarvan wordt de leeftijd van het afgeschoten dier bepaald.'

Alle bij de schedels behorende informatie is te vinden in de mappen van de verschillende WBE's. Belangrijk om te weten, volgens Bakker, want het doel van de eenheden is om zo verantwoord mogelijk de wildstand binnen haar grenzen op peil te houden. "Het is niet zo dat we voor het plezier een beetje in het rond lopen te schieten. Als je je met wildbeheer bezig houdt, moet je goed beseffen waarom je een dier schiet". De muren van de zaal hangen dan ook vol met statistieken, landkaarten en grafieken.

De tentoonstelling is dan ook in de eerste plaats bedoeld voor jagers uit de Gelderse

Foto: J. Hendriks

Natuurfoto's

Er zijn meer stands op de show. Een met prachtige natuurfoto's en één met schilderijen van Dick Pasman en Ben Oonk. Er is een mandenvlechter. En imker Ter Maat heeft een plaatsje gekregen. Willy ter Maat: "Er is ook wel een link tussen de jacht en onze producten. Deze mensen zijn intensief met natuurbeheer bezig, daarmee komen ze al erg in de buurt van wat wij doen"

Dick Gussinklo laat het publiek kennis maken met het thema leeftijdsbepaling. Op een presentatiebord zijn verschillende methoden uiteengezet om de leeftijd van een ree te benaderen. Gussinklo demonstreert de meest precieze: van een kies maakt hij een flinterdunne dwarsdoorsnede, die op een glaasje onder de microscoop bekeken kan worden. Wijzend op het honderd maal vergrote plaatje legt hij uit: "dit hier is de overgang van de wortel naar de kies. Die lijnen daar moet je zien als jaarringen, net als bij een boom. Op deze manier is voor honderd procent zeker te zeggen hoe oud de ree was op het moment van afschieten".

Bezoekers Ina en Wijnand Camerling zijn geen jagers, maar noemen zich grote natuurliefhebbers: "wij komen helemaal uit Warnsveld om deze show te bekijken. Dit zijn echt de krenten in de pap. We bekijken hier vooral de standjes en laten ons informeren over de laatste ontwikkelingen op wildbeheergebied. Maar het gaat ook om de sfeer hoor, je moet wel van een groen hoedje houden".

Als reeën zichzelf zouden kunnen beheren ...

Door Rik Schoon

In Duitsland woedt al enige tijd een discussie tussen beheerders en bosbouwers over hoe het Ree te beheren in relatie tot bosverjonging en schade aan jonge boompjes. De onderzoeker Dr. Manfred Pegel van de Wildforschungsstelle des Landes Baden-Württemberg heeft hiertoe een onderzoek uitgevoerd dat gericht was op het verkrijgen van gegevens om de eerdergenoemde discussie boven het welles/nietes niveau uit te tillen. Gegevens die tot dan toe niet hard op tafel konden worden gelegd omdat ze niet eerder waren onderzocht. De vragen die hij heeft proberen te beantwoorden om die gegevens boven water te krijgen stonden telkens in relatie tot de vraag: hoe groot moet nu eigenlijk je afschot zijn om de populatie binnen bepaalde grenzen te houden?

Foto: J. Huttinga

Het onderzoek is gedaan in een bosgebied met een oppervlak van 80 hectare welke was gesitueerd in een verder open landbouwgebied. In feite was er sprake van een tweetal duidelijk te onderscheiden fasen in het onderzoek: de eerste periode met een nagenoeg ongelimiteerde bijvoeding van het reewild, en een tweede periode waarin de bijvoeding van de ene op de ander dag werd gestaakt.

Het verschil is in mijn optiek gigantisch

De vragen die moesten worden beantwoord waren velerlei. De belangrijkste geef ik hieronder:

- In welke dichtheid (dit is de hoeveelheid dieren per oppervlakte-eenheid) kunnen reeën überhaupt voorkomen?
- Welke dichtheid is in overeenstemming met de biotoop als we verdere schade willen voorkomen?
- Helpt bijvoeren om schade te voorkomen?
- Hoe is de populatie-opbouw?
- Welke invloed heeft de jacht?
- Hoe zwaar moet je ingrijpen wil je de populatie binnen bepaalde grenzen houden?
- Hoe is het beheer te plannen?

De dichtheid

In de periode met nagenoeg ongelimiteerde bijvoeding lag de dichtheid erg hoog. Veel hoger dan de meesten onder ons zich kunnen voorstellen. Houdt u vast: in de periode met bijvoeden (fase 1) lag de dichtheid in het voorjaar op 81 reeën per 100 hectare bos, en werd er een dichtheid in de herfst gemeten van 108 reeën per 100 hectare! De hoogste dichtheid waarmee we met het model van Haaften rekenen ligt op 12 reeën per 100 hectare. Pegel mat in de periode met ongelimiteerde toegang tot voedsel dichtheden die dus een kleine 7 tot 9 maal hoger lagen dan wat we toestaan volgens het model Van Haaften.

Echter, houdt u met de interpretatie van bovengenoemde getallen in het achterhoofd dat Pegel de ecologische draagkracht heeft gemeten en dat de methode Van Haaften een bepaling is van de maatschappelijke draagkracht! Desalniettemin is het verschil in mijn optiek gigantisch.

In de periode dat er geen wintervoeding werd gegeven (fase 2) daalden de dichtheden in het voorjaar en de herfst naar respectievelijk 41 reeën per 100 hectare en 64 reeën per 100 hectare. Dus 2 tot 1,7 maal zo laag als gedurende fase 1.

Leeftijdopbouw en geslachtsverhouding

Gedurende het onderzoek bleef de populatieopbouw nagenoeg onveranderd. Gemiddeld bestond de populatie in het voorjaar uit 46% volwassen geiten, 15% smalreeën, 17% volwassen bokken en 22% jaarlingbokken. Dit betekent dat 63% van de reeën tot de categorie volwassen (in jargon: adult) konden worden gerekend en dat 37% eenjarig was (in jargon: subadult). De geslachtsverhouding lag daarmee op 1:1,5.

De populatieopbouw in de herfst zag er uiteraard wat anders uit. Immers, de in het voorjaar geboren kalveren maken dan ook deel uit van de populatie. In de herfst bestond de populatie uit 45% kalveren, 15% eenjarige (subadulte) reeën en 41% meerjarige (adulte) reeën. De kalveren werden in een verhouding van 1 bokkalf op 1,12 geitkalf (1:1,12) geboren.

Aantal kalveren per geit (kalf/geit ratio) en vroege kalversterfte

In de herfst was per volwassen geit gemiddeld 1,44 kalf aanwezig. Deze verhouding bleek gedurende het onderzoek zeer sterk afhankelijk te zijn van de weersomstandigheden in het daaraan voorafgaande voorjaar en varieerde tussen 0,93 en 1,63. Gemiddeld genomen had gedurende het onderzoek op 1 september 14% van de geiten geen kalf, 31% had 1 kalf, 52% had 2 kalveren en 3% had 3 kalveren. Er was geen verschil voor fase 1 en fase 2. *Kennelijk had bijvoeren geen invloed op de kalverensterfte.*

Essentieel verschil ten opzicht van het onderzoek in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD), waar 80% van de kalveren het eerste levensjaar niet haalt, is dat de populatie die Pegel onderzocht zich vrijelijk overal naartoe kon/kan begeven. Er was/is sprake van een zogenaamd open systeem. In de AWD is echter sprake van een gesloten systeem; de populatie reeën daar kan niet weg omdat het

gebied voor het reewild goeddeels is afgegrensd middels rasters. Hoe het verschil in kalverensterfte eventueel te verklaren is volgt hieronder.

Sterfte of anderszins verlagen van de populatiedichtheid

In het onderzoeksgebied van Pegel is gebleken dat er sprake was van dichtheidsafhankelijke emigratie. In goed Nederlands, als er meer dieren zijn dan dat er aan essentiële bronnen (voedsel, ruimte etc.) voorhanden is, dan trekken er dieren weg uit de populatie. Na het stopzetten van het bijvoeren ging de populatie dus van een zeer hoge dichtheid naar een lagere dichtheid. Deze verlaging van de dichtheid kon/kan dus worden verklaard uit het feit dat er minder voedsel voorhanden was, en dieren dus wegtrokken uit de populatie op zoek naar een ander leefgebied. Dichtheidsafhankelijke sterfte kon niet worden vastgesteld, ook al zou je dat op het eerste gezicht wel verwachten.

Van de wegtrekkende dieren kon worden vastgesteld dat het met name ging om een duidelijk te onderscheiden groep: het waren/zijn de eenjarige dieren die wegtrekken, en na het wegvallen van de bijvoeding ook volwassen geiten!

Effectieve bejaging van het ree (Baden-Württemberg)

Allereerst een overall conclusie van Pegel: de jacht op het ree moet je in een korte tijd concentreren. De zo noodzakelijke rust voor het ree neemt dan in het geheel genomen toe. Pegel wijst er op dat de veelvuldig toegepaste aanzitjacht niet bevordelijk werkt op de rust voor reeën. Hij pleit er voor om meer uit te gaan van een intervalbejaging, waarbij de jacht wordt bepaald door de zichtbaarheid (lees: het gedrag) van het ree, zodat je alleen jaagt in de perioden die het meest succes geven. Bejaging van geiten in de gebruikelijk

winterperiode (december – februari) wordt door hem op grond hiervan dan ook afgewezzen. Zijn advies luidt:

- Intensieve bejaging van jaarlingen, bokken en smalreeën vanaf mei
- Een schoontijd op z'n laatst van midden juni tot eind juli
- Bejaging van de nog niet geschoten bokken gedurende de bronsttijd tot begin september.
- Intensieve bejaging van de geiten en kalveren vanaf begin september
- Een schoontijd voor de maand oktober
- In uiterste nood nog een afschotperiode om de aantallen te realiseren gedurende november en december. Nogmaals, liever niet in verband met de slechte zichtbaarheid en het feit dat de stofwisseling van het ree op een lager pitje ligt in deze periode.

Foto: J. Hendriks

Conclusie die Pegel niet kon trekken, maar ik ...

Als beheerder van een groot reewildgebied (3500 hectare) en een redelijk reewildbestand (voorjaarstand 2006 ruim 500 stuks), waar bovendien geen populatiebeheer mag plaatsvinden op last van de grondeigenaar, heb ik zelf ook een aantal voorlopige conclusies na het bestuderen en beluisteren van Manfred Pegels's onderzoek.

De onder sommige beheerders populaire opvatting dat de kadavers van geschoten dieren moeten blijven liggen in het veld, omdat dit van nature ook zou gebeuren, lijkt strijdig met de onderzoeksresultaten van Pegel; reeën lijken in ieder geval gereguleerd te worden door verhoogde emigratie en niet door een verhoogde sterfte. Vanuit de populatie bezien heeft sterfte eenzelfde effect als emigratie (dieren verdwijnen immers voor goed uit de populatie). Het verschil tussen

Dieren voor populatiebeheer afschieten en meenemen voor consumptie lijkt dus helemaal niet zo onnatuurlijk als menig beheerder ons probeert voor te spiegelen. De gedode dieren meenemen en niet in het veld laten liggen staat gelijk aan de manier waarop de dieren het zelf regelen: emigreren. En dat is natuurlijk!

Foto: J. Huttinga

De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat in open systemen de populatie reeën niet gestuurd wordt door verhoogde sterfte, maar door het emigreren van eenjarige dieren en volwassen geiten. Vooral nog is het heel goed mogelijk dat de extreme kalverensterfte in de AWD wordt veroorzaakt door het feit dat de populatie is ingerasterd. De populatie kan niet migreren waardoor de noodzakelijke bestandsreductie niet anders kan plaatsvinden dan door een verhoogde sterfte onder de kalveren.

sterfte en emigratie is het verschil in biomassa. A: bij migratie verdwijnen dieren zonder achterlating van biomassa uit het leefgebied. B: Bij afschot voor populatiebeheer verdwijnen er ook dieren uit het leefgebied, alleen nu met achterlating van de geschoten dieren in het veld. Bij A. en B. verdwijnen voorgoed evenveel dieren uit het leefgebied en de populatie. Met dit verschil dat A. een natuurlijk gedrag is (géén biomassa) en B. een door mensen bepaald iets is, dus onnatuurlijk (wel extra biomassa).

Het verschil tussen sterfte en emigratie is het verschil in biomassa

Ultralichte geweren

Het is maar zelden dat op jacht de luxe bestaat dat een ander de buks tijdelijk van je wil overnemen. Hoewel, in Schotland kon ik niet dan met de grootste moeite de plaatselijke gamekeeper ervan overtuigen dat ik mijn geweer liever zelf wilde dragen. Als argument gaf ik hem de buks even in handen en hij keek me vol begrip aan ...

Jan M. Smit

Bijna iedere firma maakt wel een buks die in de lichte tot zeer lichte categorie valt. Deze weegt dan, zonder riem, patronen en richtkijker gemiddeld tussen de 2,4 tot 3 kilo. De gewichtsbesparing wordt voornamelijk gevonden in een kortere en dunnere loop, in het kunststof kolfmateriaal en in de uitsparingen die je onzichtbaar in het materiaal kunt aanbrenge. Het metaal kan ook heel licht gehouden worden, denk aan de titanium-uitvoering van de Remington 700 en de bijna volledig koolstofbuksen. Zelfs de Duitse fabrikanten maken ze en zij staan over het algemeen nogal afwijzend tegenover trends die omgekeerd evenredig zijn met de filosofie die achter een goed wapen behoort te zitten. Er is namelijk een klantenkring voor en het is een oude economische wijsheid, dat vraag en aanbod elkaars evenwicht zoeken. Als voorbeeld van een heel lichte buks een afbeelding van een Christensen, kolf en buitenwerk loop van koolstof (carbon), in de loop zit een dunne metalen buis met de trekken en velden, ultralight, vanaf 2,4 kilo, kaal. (Zie afbeelding - www.christensenarms.ch).

De korte lopen geven hinderlijk veel zichtbaar mondingsvuur, belasten het gehoor onacceptabel (vooral met een terugstootrem, zie afbeelding) en zorgen dat de aanvangssnelheid van de kogel minimaal is. Zou de

Om mee te beginnen, zo'n buks heeft één groot voordeel: het ding is licht. Een mountainrifle kan handig zijn, wanneer je in de Rocky Mountains een klim van 2000 meter op en neer moet maken om tussen zonsopkomst en -ondergang één schot te kunnen geven. Misschien geldt dat eveneens bij de jacht op een gems in Oostenrijk. Ook op een meerdaagse trektocht kun je voordeel hebben bij een licht wapen. Maar genoemde jachtbuitenkansjes zijn uitzonderingen voor de meeste jagers. In Nederland komt het ook niet zo vaak voor dat je echt lang en vermoeiend moet bersen. Daarom zou ik de aanschaf van een ultralight goed overwegen, want er zijn nadelen: Newton kwam er al achter: actie is reactie. Schiet je met een lichtgewicht wapen, dan is voor dezelfde kogel de terugslag aanzienlijk sterker dan met een normaal gewicht buks. Dat merk je niet alleen aan de schouder, ook de (variabele) richtkijker heeft van de terugslag te lijden. Hoewel kijkers over het algemeen redelijk stevig geconstrueerd worden, is een steeds weerkerende te sterke terugslag funest. Onderdelen kunnen los gaan zitten, het glas met de geëtste draden kan breken of verschuiven (eigen ervaring) en je begrijpt dan niet meteen waarom je voorbij schiet.

Foto: J. Hendriks, foto inzet: J. Huttinga

'Vo' volgens de verpakking 900 m/sec zijn, trek daar dan voor een te korte loop tot 20% af, je krijgt iets van 720 m/sec. Je hebt een krommere kogelbaan en je schiet eerder onderdoor. Onze Duitse vrienden hebben een mooi woord bij een licht wapen: het is 'führig', hetgeen wil zeggen dat het snel op het doel is, maar dat is maar de halve waarheid. De Engelsen hebben het bij het rechte eind: 'quick on the mark is quick off the mark!' Het goede afkomen wordt bemoeilijkt, het geweer is zo licht dat de eigen trillingen (vooral na een lichamelijke inspanning) optimaal duidelijk worden. In het veld schiet je anderhalf tot twee maal zo breed als met een gangbaar gewicht buks. Vooral jagers die moeite hebben met een normaal gewicht zullen licht kopen, maar toch wordt er dan vaak weer een zware variabele richtkijker op gezet. Gezien de genoemde argumenten zou ik het gemiddelde eerder zoeken in een iets gewijzigde gewichtsamenstelling jager/uitrusting en niet alleen in de buks met toebehoren. Mijn buks met alles erbij weegt bijna vijf kilo, als je eraan gewend bent, blijkt dat geen probleem. Voor die gamekeeper dus wel! 'There is no free lunch', zeggen ze in Amerika. Met andere woorden: schaf je een mooi licht wapentje aan, dan neem je de nadelen op de koop toe!

Redelijk wild.

Volkswagen. Wie anders?

De Touareg is verkrijgbaar vanaf € 62.400,- (incl. BTW en BPM), excl. kosten rijklaar maken, leges en verwijderingsbijdrage. Wijzigingen in prijs voorbehouden. Brandstofverbruik Ø 9,8 - 14,8 L/100 km (1L op 7 - 10,2 km). CO₂ uitstoot Ø 265 - 346 g/km. Wilt u meer weten over de Touareg? Breng dan een bezoek aan de Volkswagen-dealer, kijk op www.volkswagen.nl of bel met het Koopmanshuis in Leusden (033 - 49 49 700).